

Nr 174.

Av herrar **Svensson** i Grönvik och **Andersson** i Ovanmyra, om
viss ändring av lagen om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse.

Lagen av den 30 maj 1919 »om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse» ingriper avsevärt i den enskildes rätt att utöva sin näring. Denna lag är ju en följdlag av den sociala arbetstidens begränsning, men går mycket längre än den s. k. åttatimmarslagen. Från denna senares tillämpningsområde äro undantagna familjemedlemmar och därjämte sådana näringsidkare, som sysselsätta mindre än fyra arbetare, då däremot i den s. k. butikstängningslagen dessa undantagsbestämmelser äro undanryckta och en handelsidkare således, vare sig han nu i sin näring betjänar sig av egna familjemedlemmar eller andra biträden under den fixerade antalsgränsen, är helt hänförd under generella bestämmelser.

Bortsett från de mer eller mindre grundade motiv, som anföras till förman för en dylik generalisering på speciellt detta område och de fördelar eller nackdelar det kan innebära för affärlivet i städer och större samhällen, är det dock tydligt och uppenbart att det för *lanthandeln* — och detta för såväl näringsidkaren som kanske i ännu högre grad allmänheten själv — medför de största olägenheter med denna begränsning av butikernas öppethållande. På ett lantbruk med dess under långa tider av året trängande krav på ett intensivt utnyttjande av arbetstiden faller det sig svårt, för att inte säga många gånger omöjligt att verkställa nödiga uppköp inom den härför lagstadgade tiden. Långa avstånd till affärerna, som man ju på landsbygden också i hög grad har att räkna med, bidraga ingalunda att lindra svårigheterna. Följden blir, att man på omvägar kan nödgas fylla sina behov, och att lantbefolkningen i stor utsträckning å förbjudna tider etc. söker verkställa uppköp, som annan tid å dagen ej kunna verkställas utan åsidosättande av ofrånkomligt arbete. Den borgerliga lagen kommer i så måtto till korta för den hårda nödvändighetens lag och skapar i onödan bland en eljest oförvitlig och laglydig befolkning en massa lagbrytare. En lagstiftning med dylika följder kan ej vara staten värdig och för det allmänna gagnelig.

I förenämnda lags 3 § förekommer visserligen ett medgivande, att, »där särskilt förhållande inom viss kommun» så påkallar, stängningstiden må i viss mån kunna utsträckas, men denna paragraf med dess kringgårdade bestämmelser finner i praktiken föga användning. Hellre går man då de bekvämare genvägar, ifråga om vilka en allmän opinion ej kan fatta, att de löpa på sidan om sunt förnuft och allmänmänsklig rättsåskådning.

Vad som sä kilt i denna lag kommer i konflikt med allmänt rättsmedvetande är tv t för familj, som utan annat biträde driver sin affär, att underordna sig ylika lagbestämmelser. Här måste man väl säga, att statsmakterna klavbinda en rörelsefrihet på sätt, som knappast är försvarligt vare sig ur enskild eller statlig och samhällelig synpunkt.

Och utgår man ifrån, att här skulle kunna göras gällande en konkurrenssynpunkt, innebärande att 8-timmarslagens generella tillämpning å detta område (med särskiljande av företag med flera eller färre än fyra arbetare) skulle vara till nackdel för de större företagen, får man dock säga, att denna eventuella olägenhet på landsbygden saknar så gott som varje praktisk betydelse, då i landskommunerna och även merendels i municipalsamhällena högst få dylika näringsföretag med flera än fyra arbetare förekomma. I så måtto äro förhållandena på landsbygden av tämligen ensartad natur.

På grund av vad vi sålunda anført, få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av lagen av den 30 maj 1919 om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse, att från dess tillämpning skola vara undantagna å landsbygden (landskommuner och municipalsamhällena) belägna handelsföretag, som skötas av innehavaren eller hans familj eller ock sysselsätta mindre än fyra arbetare, samt

att vederbörande utskott måtte föreslå den ändring i lagtexten, som ett bifall härtill kan föranleda.

Stockholm den 22 januari 1926.

Hjalmar Svensson,
Grönvik.

Jones Erik Andersson
i Ovanmyra.